

atestă *тебенекъ* deabia la 1589, cu etim. din kirghiză *tebenga* (Мамер... III 944) V. și Brückner 567¹.

ЋТКК, ІАТКН, ІАТКК, pol. *jatki*, 'măcelărie'. În privilegiile către lioveni astfel: *ни мѣснѣи ни (?) ѣткы держати* nici măcelărie să nu țină' 1408 (C II 633); *ни мѣснѣи клѣткы держати* 1434 (C II 670); ... *ани ѣткы* ... 1456 (C II 791), *анѣ ѣткы* 1460 (B II 276)². După cum se vede cuvântul apare de fiecare dată în alt fonetism, ceea ce dovedește ezitățile pisarilor în fața unui termen rar întâlnit. Formele cele mai apropiate fonetic de forma din v. pol. sînt ultimele, *іатки*, *іаткы*, dar fără adjectivul *мѣснѣи* (pol. *mięsny*). Situația este identică cu cea din vechea polonă unde la început erau numai *jatki mięsne* (măcelărie) pentru ca ulterior (v. XVI) să însemne prăvălii, dughene alimentare (*jatki chlebne, rybne*) și chiar de croitorie, cismărie (*krawieckie, szewskie*). Documentele noastre, prin lipsa adjectivului *мѣснѣи* la 1456 și 1460, dovedesc acest început de evoluție semantică încă de la jumătatea v. XV... În ucr. din polonă cu același sens. V. Brückner SE 201, SW II 146, Słowski I 526³.

ГКАЛТЪ, pol. *gwałt*, 'forță, violență'. Termen, de fapt, necomercial, dar întâlnit numai în privilegiile comerciale, ca adverb de mod provenit din substantiv în instrumental *ГКАЛОМ*, cu 'forța', în fragmentul: *а оу них никто ГКАЛОМ ни удни локот, без пинажен и без их колн не могъ оуѣкти* ... nimeni să nu poată lua de la ei, cu puterea niciun cot, fără bani și fără voia lor' (1456, C II 791; 1460, B II 275). În pol. *gwałt* din germ. *Gewalt* 'forță, violență', în v. pol. în formă adverbializată, *gwałtem* (1393), *gwałtom* (1410) (cf. St. Stp. II, 523—527). V. cehă *kvalt*, cu același sens, mai târziu iuțeală, pripă'. Din pol. în l. slave de răsărit (ucr., brus. *kvalt*, rus. *gvalt*, 'strigăte, larmă'. Srezn., I 1203, citează *kgvalt* la 1388, provenit din cancelaria lituană. Lipsa lui *e* și apariția grupului inițial *gw* -(ca și *gm*-, *gb*-, *gl*-, etc.) e normală în împrumuturile polone din germană. (V. Berneker 364, Vasmer I 262—263, Brückner, 164, Słowski I 382, SW I 945; Moszyński, 58, Preobr. I, 121).

Cităm tot aici trei adjective care apar în expresii din privilegiile comerciale: *РОЗМАНИ РОЗМАНЫ*, pol. *rozmaity*, 'felurit, diferit'. În 1456 (C II 788): *а ут крамныхъ рѣчи, што соуть розманты рѣчи*, iar pentru lucrurile mărunte, ce sînt diferite lucruri 'pol. *rozmaite rzeczy*; în 1460 (B II 273): *розманты рѣчи*; pol. *rozmaity* (SW V 647), ucr. *розмаїтуй* (Hrinčenko, IV, 50) din subst. **rozmaj* (cf. Brückner SE, 465).

ЦИНЮКНИ, pol. *cynowy*, 'de cositor'. În 1460 (B II 273): *цинюкни рѣчи* lucruri de cositor', pol. *cynowe rzeczy*. În pol. *cynowy*, de la *cyn* < germ. *Zinn* 'cositor'; brus. *цын*, ceh. slov., *cin*. I. Bogdan, *op. cit.*, p. 278 în notă, compară cu pol. *cynowy*. V. Moszyński 55, SW I 363; Preobr., II, Supl. p. 47—48, Brückner SE 70.

ФѢРМАНСКН, ФѢРМАНСКН, pol. *furmański (wóz)*, '(car) de cărăușie, furmancă'. În privilegiile către lioveni: *ут фѢРМАНСКОГО КОЗА МЫТО ЧЕТРИ*

¹ Explicații etimologice dau și editorii, I. BOGDAN, în *op. cit.*, II, 278 în notă și COSTĂCHESCU, *op. cit.*, p. 633.

² Că privilegiile acordate liovenilor erau însoțite de anumite restricții — după cum am arătat mai sus — o dovedește și următorul pasagiu din privilegiile de la 1456 și 1460: *але оу том домоу абы корчмоу не іржалн, нѣ ѣткы, ани брокара...* Liovenii aveau dreptul să deschidă «case de negoț» la Suceava dar în aceste case să nu țină nici cărciumă, nici măcelărie, nici berărie», pentru a nu lovi în interesele negustorilor autohtoni.

³ La I. BOGDAN, *op. cit.*, p. 281, în notă: «orig. *яткы* pol. *jatki*, plur.-t., sing. *jatka, Fleischbank*».